

Interkerbörze

Több mint egymilliárd forint értékű alapanyagot, gépet és alkatrészt kínál partnereinek 105 vállalat és szövetkezet a hétfőn, tegnap nyílt Interkerbörzén a kohó- és gépár Budapestén, a Rákóczi úti Technika Házában. Az április 13-ig nyitva tartó börzén egyebek között vaskohászati, építési és szerelési anyagok, gépek és műszerek, gép- és járműalkatrészek, szerszámok és kötőelemek közül választhatják ki az üzemüknek legszükségesebb cikkeket a vállalati anyagbeszerzők. A választást megkönnyíti a több mint ezeroldalas katalógus, amely a börze után is segít a különféle anyagokat keresőknek. (MTI)

Fejlődött az amatőr-csillagász-mozgalom

A csillagászati szakkör-vezetők IV. országos tanácskozása vasárnap zárult Tabányán. A háromnapos rendezvény a hazai amatőr-csillagász-mozgalom nagy fejlődését tükrözte. Mint a tanácskozáson is elmondták, az ürrepülés nemcsak a csillagászati tudományokban hozott nagy fejlődést, de egyidejűleg nőtt a csillagászati ismeretek iránti érdeklődés is, növekedett az ilyen irányú ismeretterjesztés fontossága. A többi között bejelentették, hogy még az idén csillagvizsgálót adnak át Tabányán és rövidesen aláír-

ják a magyar és szlovák amatőr csillagászok együttműködési szerződését.

Záróeseményként kiosztották az első ízben meghirdetett országos pályázat díjait. Az elméleti munkákra kiírt pályázat győztese Laczó Magdolna pedagógus, a Komárom megyei Tarján—Héreg községek úttörőcsillagász-szakkörének vezetője lett. Fotópályázaton Iskum József, a budapesti Astro-fotóklub tagja nyerte el az első helyet. Összesen kilenc díjat és sok tárgyjutalmat osztottak ki. (MTI)

A kalandok és a homály

Bizonyára megfigyelték: az utóbbi időben valóságos kultusza támadt a tévében — a homályosságnak. Természetesen a krimikben és a kalandfilmekben. Nem arra a bizonyos hatásos félhomályra gondolok, amelyben lassan kinyílik egy ajtó, feltűnik egy kéz, vagy láb, amelyben észleljük, hogy „valaki” settenkedik, de hogy ki és miért — nem tudhatjuk, csak amikor megvilágosodik a kép, amikor a rendező úgy akarja.

Arról a homályról beszélek, amely nem izgalomkeltő, hanem bosszúságkeltő. Akkor áll elő, ha a történet szála nem kapcsolható egy másikhoz logikusan, mégis olyan magabiztossággal kerülnek egymás mellé, mint-ha... (Az ilyen filmeket

nézve történhet velünk, hogy egy darabig megfeszített figyelemmel próbáljuk nyomon követni a fejleményeket, némi aggodalommal gondolunk szellemi képességeink állapotára, míg nem rájövünk, hogy nincs mire rájövünk, és bosszusan konstatáljuk, a mások képességeivel lehet baj.) Például: valóságos helyzetbe kerül a hős; a következő képen addig még nem látott szereplők beszállnak, addig még nem halott témákról — akik aztán soha többé a szemünk elé nem kerülnek. Magunkra vessünk, ha nem tudunk ugyanúgy megfigyelni rólok, mint az illető film készítői. Vagy: filmsorozat, sok ág-bogú; elindulunk a történet egyik szálán, keresztezi a másik, több részt áttörp-

günk, miért és mi következik ebből, míg nem illetlenül váratlanul tökéletesen elhal mindkettő. Vagy: sok szereplő, sok áruházban, mely álcák közül egynemelyik mögé magunk sem pillant-hatunk, immár soha életünkben.

Nem hihetjük, hogy dramaturgiai tudatlanságok szülik az effajta homályokat. Épp ellenkezőleg, és ezért is kívánnak ennyi szót. A logika és tét nélküli történeteket csakis akkor lehet „eladni” krimiként, kalandfilmként, ha legalább rejtélyeskedés, titokzatoskodás, homály van bennük, a valódi rejtély, titok, logika helyett.

Sietve tesszük mindehhez: nem kizárólag a *Küszöbök* című sorozatra gondoltunk, ám bátor igaz, hogy szorgalmas nézőjeként is kerültünk zavarba néha, és kereshettük némely epizód és szereplő helyét-funkcióját az egészben. (Mészáros Gyula rendezőnek mégis sikerült úgy „intéznie”, hogy fordulatok, szórakoztató, krimiszerű játékok kerekedjen *Berkési András* regényéből. Talán meri pontosan mérte fel anyagát, és annál sem többre, sem kevesebbre nem törekedett. Nem igyekezett történelmi realitásnak feltüntetni a fikciót, drámai mélységeknek a krimi-izgalmakat, társadalombölcseletnek az ártatlan bölcseletkedéseket.) De a Berkési-sorozat mellett a fentiekhez példákat adott a hétvégi lengyel ifjúsági film, a *Sivatagban, őserdőben* című, és a korábban látott magyar krimikísérlet is, a *Bűnügy lélekelemzése*. Csoda-e, ha változatlanul hiányérzetünk van: ifjúságnak és felnőtteknek elkelne már egy-egy valódi kaland- és krimifilm. S. E.

A költészet napján

Kortárs-est

A költészet napján, ünnepi alkalommal találkozhatunk a szegedi irodalomkedvelők a *Kortárs* című irodalmi és kritikai folyóirat alkotói és munkatársi gárdájának képviselőivel. A Bartók Béla Művelődési Központ tavalyi ősszel indított sorozatának része lesz a holnapi Kortárs-est, egy szersmind méltó költészet-napi programnak ígérkezik, hiszen a vendégek: *Weöres Sándor, Károlyi Amy, Tornai József* költők. *Kovács Sándor* Iván irodalomtörténész, a folyóirat főszerkesztője.

A művelődési központ kettős céllal szervezte meg a hazai irodalmi folyóiratok bemutatásait: akik rendszeresen olvasói ezeknek a la-

Sybill

„Illúzió a szerelem...” — éneklék a népszerű operett-szlágert *Jacobi Viktor Sybill* című nagyoperettjének főszereplői. A színház is illúzió, az operett különösen az. Mese. Mese habbal. A kérdés: mennyi a mese és mennyi a hab — azaz mennyi a szórakoztató elem, s mennyi az, ami megüli a gyomrot? Magával ragadja-e a publikumot a játék, a muzsika, a humor — a színpad illúziója?

Az első világháború előtti utolsó békehónapok idején született *Jacobi Viktor* nagyoperettje a műfaj szinte kötelező paneljeiből, előírt szabályok szerint, elvárt figurákkal, mindenesetre fülbemászó muzsikával. A színhely a cári Oroszország, a szereplők nagyhercegek, testőrtisztek, kormányzók egyfelől, a művészet, a bohémia, a könnyed élet képviselői — énekesnő, zongoraművész, impresszárió — másfelől. A szegedi deszkákon — a frissen színházzá vasalt Szabadság moziban — *Csikós Attila* elegánsan tartózkodó, átgondolt díszletei között, *Vágvölgyi Ilona* kiválóan harmonizáló báronyjelmezeiben lépett színpadra az operistákkal meg erősített szereplőgárda, a darab jól megírt hetesfogatóval az élen. *Angyal Mária* rendező a lehető leghagyományosabb módon állította színpadra a darabot — s ez a produkció legfőbb erénye. Nem aktualizál, nem fordítja visszajára a helyzeteket, sem hozzá nem férce, se le nem farag a vázlatosan főlhordott alakokhoz. Megtervezi a várható tapsokat, egy-egy dal után az énekesek visszajönnek és meghajolnak, köszönnek, jólesik az ünneplés — annak rendje s módja szerint, mint egykor az operettek hőskorában. S mint akkor, a nézőtér most is tapsol és élvezi a játékokat, mintha nem is röppent volna el több mint 60 esztendő.

A címszerepben a bemutató előadásán *Harmath Andrea* lépett közönség elé (felváltva játsszik *Török Verával*). Az elmúlt egy-két évben már felfigyelhettünk igazi primadonnaadottságaira: szépségére, eleganciájára, bájos kedvességére, jó énekhangjára. Ezeket az erőnyeket most is megcsillogtatta. (Nem tudni, hogy

Operettbemutató a Zenés Színházban

Hernádi Oszkár felvétele

Sybill és Petrov (Harmath Andrea és Szabady József) kettőse

hangjának néha előforduló fakósága a kedvezőtlen akusztika vagy a pontatlan hangképzés számlájára írható. Különösen feltűnt ez akkor, amikor a testőrtisztet megformáló *Szabady József* (énekelte duettet.) *Szabady* még mindig ideális bonviván, a szereplők közül ő énekel legszívesebben, legtisztábban, s vonzó egyénisége, rokonszenves alkata nyeresége a darabnak. *Fekete Gizi* és *Rácz Tibor* szubrett-táncoskomikus kettőse telitalálat. (A második szereposztás *Karádi Judit—Sirkó László*.) *Fekete Gizi* énekhangjának nyersessége, játékának borzassága, jellemrejtő ereje átforgatja a sablonos figurát. *Rácz Tibor* modern mozgáskultúráját már néhány szerepben láthattunk, de most Poire-

ként teljesítette ki igazán. Érdekes összehasonlítani pantomimet táncos ötvenéves mai játéktípusát a kormányzó szerepében vendégként Szegedre visszatért *Lakky József* rutinra építő, módoros és korszerűtlen szerepfelfogásával. (Váltótársa *Katona András*.) *Csizmadia László* és *Berdál Valéria*, a nagyherceg és nagyhercegnő párosában, énekekben és játékokban is pontos, elegáns, kidolgozott. Mulatságos a maszkokat váltó titkosrendőr, *Herczeg Zsolt*.

A premieren a Szegedi Nemzeti Színház zenekarát *Szalassy István* vezényelte. (Váltva dirigál *Molnár László*.) Ő is nagyban részese az illúziót keltő előadásnak, ahol — szerencsére — több volt a mese, kevesebb a hab.

T. L.

Eszerperantó

Hétfőn Visegrádon befejeződött a szocialista országok eszerperantó szervezeteinek XII. konzultatív tanácskozása.

A konzultatív tanácskozás nyilatkozatban fejezte ki szolidaritását a vietnami nép iránt.

Meleg március

Az idei tavasz első hónapja országsszerte kellemesen meleg volt. Az 1—3-a, 8—11-e és 24—25-e közötti mérsékelt hűvös időszakok kivételével jelentős hőmérsékleti többlet mutatkozott. Az év-szakhoz képest különösen meleg volt az időjárás 14—16-a és 18—22-e között, amikor a hőmérséklet napi középértékei 4—8 Celsius-fokkal haladták meg a sokévi átlagot. A legmelegebb napokon, 15-én és 16-án az ország középső és déli részén 20—23 Celsius-fokos felmelegedéseket mértek, ami áprilisi végének megfelelő hőmérsékleti érték. Az enyhe időjárást tükrözi a fagyok szokásosnál ritkább fellépése is, Szegeden mindössze 8 éjszakan süllyedt a hőmérséklet fagypontra alá, szemben az átlagos márciusi 12 fagyos nappal.

A csapadékkellátottság meg lehetően szeszélyesen alakult. Az ország északi és északkeleti tájai az átlagosnál több csapadékot kaptak, így az Északi-középhegység térségében és a Tiszántúl északkeleti területén a normál érték másfél-kétszerese hullott le. Ezzel szemben Dunántúl középső részén az átlagnál jóval szárazabbak

voltak. A csapadék nagy része a hónap utolsó dekádjában hullott, elsősorban 26—30-a között, amikor az ország középső és keleti területein heves zivatarokat, sőt helyenként jégesők kísérté záporosókat figyeltek meg, s ugyanakkor a magasabb hegvidékeken átfutó havazások is felléptek. A Dél-Alföld nagy része az átlagosnál valamivel kevesebb csapadékot kapott, amint arról a következő adatok tájékoztatnak. Bácsalmás 27 mm (71%), Kiskunhalas 50 mm (152%), Kiskunfélegyháza 25 mm (69%), Kistelek 34 mm (94%), Szentes 28 mm (85%), Szeged 30 mm (78%), Makó 31 mm (89%), Mezőhegyes 39 mm (103%), Orosháza 29 mm (83%).

Szegeden a havi középhőmérséklet 7,9 Celsius-fok volt, a sokévi átlagnál 1,6 fokkal magasabb. A hőmérséklet maximuma 22,1 Celsius-fokot ért el, 15-én jeleztek fel, a minimum —4,8 Celsius-fok, 3-án következett be. A napsütéses órák száma városunkban 149 volt, a sokévi átlaggal (143 óra) csak nem megegyez.

Dr. Péczely György
egyetemi tanár

Minta

Mintát adni mindig felelősséggel jár. Szellemit, eszméit olyannyira, hogy időről időre vitákban csapnak össze illetékesek, vélt vagy valódi szakértők: mennyire, milyen mértékben szubjektív megítélés dolga egy-egy életmű, teljesítmény, alkotói-emberi magatartás pozitív példaként, követendő mintaként történő felmutatása. Mintául sok minden szolgálhat, de — erről győzhetett meg újból egy rádióműsor — valóban csak a nem mindennapi, egészen kiemelkedő produktumok méltók igazán a mintalétre.

„Közép-európai köztörő vagyok” — írta magáról a két világháború közötti Magyarországon egy fiatalember, aki *Lukács György* szerint az évszázad egyik legkiválóbb magyar kritikusává-publicistájává nőtt. *Liptay Katalinnak* a múlt héten szerdán este, a harmadik műsorban hallott összeállítását a fiatalember idézett kijelentését. *Bálint György* önmaga helyett kijelölt ítéletét választotta kiemelés, s a szerkesztő *Kulcsár Katalin* és a rendező *Pós Sándor* jóvoltából vitathatatlan mintát adó, minden felelősséggel bíró írástudónak örök, nagy példával szolgáló életműből kaphatunk részleteket. Anyira, hogy erről beszámolva már a kritikus hangja is csak átforgódhat.

Hallgatva a Bálint-írást, egyre csak az „ideális újságíró”-kifejezés járt az eszemben. *Látogatóban az Ismeretlen Családnál* című torokszorítóan nagyszerű riportja, a *Beszélgetés egy borjúval* néhány gépelt ol-

dalra kötetnyi bölcsességet, iróniát, humánusmot és tisztességet sűrítő döbbenete. *Levél egy világmegváltóhoz* egyik mondata *Bálint György* alapállásának egyik mottója lehet: „felháborodom, tehát vagyok”. A bátor, következetes, a teljes embérség igényével felháborodó publicistáé, akit — rádióhallgatás közben felpillantva a könyvespolcra, a két vaskos kötetre, amely *Bálint Györgynek* A toronyór visszapillant címmel összegyűjtött cikkei tartalmazza — oly jó otthonunkban a magunkénak tudni, bármikor elővenni, belelapozni, elolvasni a többségben már jól ismert írásokat újra. Mintának.

Talán a legkedvesebb *Bálint György-írás* a *tinta-hal*. A minta itt válik legszívesebben hitvallásértékű alapdokumentummá. A tinta-hal-szimbolikánál — aki tintával védekezik. *Bálint György* is ezt tette, s noha (akár a tintahalat) végül fizikai létében fölfalta kora valósága, mégis erőt, hitet és csodálatos szépségű tanulnivalót nyújt minden „közép-európai köztörőnek”. Sőt, a világ minden, más-foglalkozású emberének is. Felidézni őt, a Mintát — bármikor több mint időszerep.

D. L.